

NOTITIE: KADERS MUSEUMBELEID

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente kent nog geen museumbeleid. Op dit terrein is er weinig wet- en regelgeving die de gemeente voorschrijft wat te doen. Hierdoor ontbreekt het aan een wettelijk houvast en kan dit een vrijplaats vormen voor autonome, gemeentelijke besluitvorming.

1.2. Doel van deze notitie

Een notitie met kaderstellende keuzes waarmee een beslissing kan worden genomen over welke museale koers de gemeente gaat uitzetten in de komende jaren. In deze notitie worden twee ambitieniveaus aangereikt. U wordt gevraagd een keuze te maken.

1.3. Doelstelling van het formuleren van museumbeleid

De doelstelling is tweeledig. Enerzijds te komen tot een integraal museumbeleid met en voor de musea (waar vanuit bestaande en nieuwe initiatieven afgewogen en ontwikkeld worden). En anderzijds biedt het een oplossing voor bestaande vraagstukken met betrekking tot het behoud van diverse musea en de (her)huisvesting.

1.4 De musea

De gemeente heeft 16 musea binnen haar gemeentegrens, waarvan 7 met een streekgebonden collectie. De collecties bestaan uit voorwerpen over het dagelijks boerenleven (Museum Vreeburg en Historisch Museum Harenkarspel) of een historie opdoen (Museum Eenigenburg). In het regionaal Museum 1940-1945 wordt een beeld gegeven van de 2e W.O. in de Kop van Noord-Holland en West Friesland. Poppen met Oudhollandse klederdrachten en een expositie over de invasie van Engelse en Russische legers op de stranden benoorden Callantsoog in 1799 vormen de hoofdmoot in Museum Tante Jaantje. Museum Waarland kent wisselende tentoonstellingen. De geschiedenis van 'de Zijpe' staat centraal in het Zijper museum.

In de huidige museumcollecties ontbreken hedendaagse thema's en kunst. In de bijlage (Museale collecties in de gemeente Schagen) vindt u meer informatie over de musea.

Een aantal musea is te krap gehuisvest en sommigen zijn minder publieksvriendelijk, omdat de collectie niet of moeilijk toegankelijk is voor minder validen.

Museum Vreeburg en het Zijper museum zijn de enige 2 musea die opgenomen zijn in het Nederlands Museumregister. Het doel van de museumregistratie is het zichtbaar maken, bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de Nederlandse musea. De toetsing aan de basiseisen biedt musea een audit (analyse en controle) van de eigen organisatie. Op <https://www.museumregisterenederland.nl> vindt u meer informatie over de museumregistratie.

1.5 Participatie

In het afgelopen jaar zijn er gesprekken met de musea gestart en alle gesproken vertegenwoordigers geven aan mee te willen werken aan het vormgeven van het museumbeleid. Ook de Kunst- en Cultuur Adviesraad Schagen (KCARS) is gevraagd mee te werken. Vanuit haar ervaring, expertise en bekendheid met de sector kan zij een belangrijke bijdrage leveren aan de totstandkoming van het museumbeleid.

De ontstaansgeschiedenis, de eigen identiteit en het behoud van de collectie (voor de eigen kern) van de musea krijgen een voorname plaats in de verdere vormgeving van het museumbeleid. Extra aandacht verdient de nieuwe relatie met de gemeente; het zoeken van een balans tussen de zelfstandigheid van de musea en de inzet van particulieren en vrijwilligers enerzijds en de gemeentelijke steun, bemoeienis en waardering voor musea anderzijds.

Het organiseren van structureel overleg met de musea leidt ertoe dat de samenwerking met de musea onderling en met de gemeente versterkt wordt. Dit biedt naast het formuleren van het museumbeleid een mogelijkheid gezamenlijke projecten te ontwikkelen en uit te voeren, ten gunste van de Schager gemeenschap en het toeristisch-recreatief beleid

2. Integraal beleid gemeente Schagen

Aan de musea raken ook andere beleidsterreinen zoals toerisme, citymarketing, evenementen- en vrijwilligersbeleid. Schagen benut haar kansen als gemeente in het hart van de Noordkop. Ons doel is dat werken, recreëren, leren en wonen kwaliteiten zijn, waarop de gemeente trots kan zijn. De aantrekkingskracht van de gemeente Schagen wordt versterkt door hierin te investeren. De inbreng, de creativiteit en de energie van inwoners en ondernemers is daarbij van groot belang

2.1. Voorstel beleidskader museumbeleid

Het doel van het museumbeleid kan als volgt geformuleerd worden:

Het ontwikkelen, behouden en uitdragen van het culturele erfgoed van de gemeente, zodat meer inwoners en bezoekers zowel actief als passief daaraan kunnen deelnemen.

3. Huidige situatie en ambities

3.1. Huidige situatie

De gemeente investeert (incidenteel) in musea. De subsidie wordt voornamelijk ingezet voor de bekostiging van de huisvesting en bedraagt in 2017) € 64.620,-. De huisvestingscomponent hiervan bedraagt € 45.611,-.

Het is prijzenswaardig wat de vrijwilligers van de musea met minimale middelen hebben weten te bereiken en te behouden.

Een overzicht van de verdeling van de subsidie treft u aan in bijlage 1.

3.2. Opmerkingen in bestaande beleidsterreinen

De toegankelijkheid van het cultureel erfgoed moet worden verbeterd door het uitbreiden van de openingstijden van de musea.

In Schagen is een aantal kleinschalige musea en particuliere collecties aanwezig. Behoud van deze collecties is vanuit oudheidkundig oogpunt gewenst. Mogelijk dat het samenvoegen van de collecties, zeker als dat in een aantrekkelijk gebouw gebeurt, ook vanuit toeristisch-recreatief oogpunt interessant kan zijn.

3.3. Ambities en investering

Volgens de cultuur-toeristische ambities van Schagen en de Strategische visie 2014 is een museumaanbod van kwaliteit de ambitie. De musea zullen in de komende jaren een belangrijke basis vormen voor de toeristische en economische promotie. De musea moeten zich blijven ontwikkelen om aantrekkelijk te zijn en te blijven voor het publiek. Deze verbetering is alleen mogelijk als de gemeente in de musea investeert. Het financiële kader bepaalt uiteindelijk wat mogelijk is.

3.4. Richting

De uitwerking van het museumbeleid wordt bepaald door het vaststellen van het ambitieniveau. De gemeente dient zich af te vragen wat zij met het museale product wil uitstralen en hoe het museumveld zich in de toekomst kwalitatief en inhoudelijk moet ontwikkelen. Een goed museumbeleid kan bijdragen aan de uitstraling van Schagen als bruisend centrum in de Noordkop. Maar dat kost geld. De vraag is hoe ver de ambitie van de raad reikt.

4. Ambitieniveaus museumbeleid

De gemeenteraad wordt gevraagd zich uit te spreken over het ambitieniveau zodat er gericht invulling gegeven kan worden aan het museumbeleid.

Ambitie niveau 1 - Het versterken van het museale veld, de samenwerking van de musea onderling en de relatie met de gemeente.

Dit betekent dat de gemeente investeert in het versterken van relaties en samenwerking tussen de gemeente en het museale veld, en het museale veld onderling. Dit kan door het uitvoeren van gezamenlijke projecten waarmee de samenwerkende musea zich zichtbaar beter profileren en een breder publiek bereiken. Hierbij wordt gedacht aan het aanbieden van diverse arrangementen. Een gemeentelijke voorziening "projectensubsidies musea" biedt de mogelijkheid om dit vorm te geven en uit te voeren.

Ambitieniveau 2 – Het versterken van het museale veld door gezamenlijke huisvesting van bestaande musea. Hierbij dient rekening gehouden te worden met een budget voor huisvestingskosten (huur of aankoop gebouw), beheer- en exploitatiekosten, onderhoudskosten collecties, verzekeringen etc.

Dit houdt in een investering in een betere en bredere huisvesting van de huidige musea, waarmee de toegankelijkheid, ruimten en bereikbaarheid verbeterd worden. Hierdoor zijn er meer mogelijkheden om de ruimten efficiënt en attractief te benutten.

5. Aanbevelingen

Het verdient aanbeveling om prioriteit te geven aan ambitieniveau 1.

Het biedt de samenwerkende musea een mogelijkheid gezamenlijke projecten vorm te geven en uit te voeren. Een flexibel vernieuwend, aantrekkelijk en attractief aanbod zal bezoekers uitnodigen voor een (herhalings)bezoek aan Schagen en de musea.

De vervolgstap is het uitbreiden van de samenwerking met óf aansluiting zoeken bij andere voorzieningen ("Kunst In Schagen-KIS", "Ku[n]stroute Zijpe", "Kunst op locatie Harenkarspel") en beleidsterreinen (o.a. recreatie) waarmee arrangementen uitgebreid worden en daarmee een breder publiek aanspreken.

De ervaringen van bovenstaande samenwerkingsverbanden genereert op langere termijn input voor bestaande vraagstukken met betrekking tot het behoud van diverse musea en de (her)huisvestingsbehoefte en -mogelijkheden.

6. Stappenplan

Stap 1. Het versterken van het museale veld, de samenwerking van de musea onderling en de relatie met de gemeente.

Investeren in de nieuwe relatie van de gemeente met het museale veld. Om te laten zien dat de gemeente belang hecht aan het behoud van de musea, zal een financiële impuls voor de uitvoering van gezamenlijke projecten versterkend werken. Het doel is het financieel ondersteunen van gezamenlijke trajecten (arrangementen). Hiermee kunnen de samenwerkende musea zich zichtbaar (beter) profileren en een breder/nieuw publiek bereiken, evenals de public relations versterken.

Aanbeveling: het voornemen is daarom in de gemeentelijke begroting 2018 structureel een bedrag van € 50.000 op te nemen om het museale veld hierin te ondersteunen.

Stap 2. - Het versterken van het museale veld, de samenwerking van de musea onderling, de relatie met de gemeente en andere voorzieningen in de gemeente.

Schagen beschikt over een schat aan voorzieningen én bereidwillige inwoners met kennis van zaken en expertise. Door met hen samen te werken zullen gezamenlijke museale trajectvoorstellen op projectbasis gunstig zijn voor de kwaliteit van het aanbod en de continuïteit van de bestaande musea. Een versterkende rol speelt de aansluiting bij de hedendaagse kunst. De beide stichtingen Kunsttuin Den Helder en Heerhugowaard wordt gevraagd de meerwaarde van een mogelijke samenwerking te onderzoeken. Het inspelen op deze ontwikkelingen biedt een kans en een mogelijkheid om beter aan te sluiten bij de eisen van deze tijd. Daarnaast is het een investering in de toekomst en het imago van het museale veld. Een imago 'met meer kleur' spreekt een breder en jonger publiek aan en vergroot de belangstelling voor het museale veld.

Aanbeveling: de kansen en mogelijkheden onderzoeken om hedendaagse kunst te integreren in het bestaande museale veld.

Stap 3. Het concretiseren van de (her)huisvestingsvraagstukken over de bestaande musea.

Een aantal verzamelingen en musea is te krap gehuisvest, niet optimaal bereikbaar en niet publiek-vriendelijk toegankelijk voor minder valide bezoekers, waardoor de (wissel)collecties niet optimaal aan het publiek kunnen worden tentoongesteld. Diverse vormen van (projectmatig) samenwerken kunnen de (wissel)collecties toegankelijk maken voor 'alle' bezoekers door ook gebruik te maken van andere locaties. De bereikbaarheid kan vergroot worden door de afstand te verkleinen met leuke fiets- en wandelarrangementen (bijvoorbeeld te combineren met een beeldenroute).

Aanbeveling: de kansen en mogelijkheden te onderzoeken m.b.t. de (her)huisvestingsvraagstukken en mede op basis daarvan te besluiten of Schagen kiest voor ambitieniveau 2.

7. Vervolgtraject en planning

De gemeente gaat in samenwerking met de musea en KCARS het ambitieniveau dat u d.m.v. deze notitie heeft vastgesteld concreet vertalen in voorstellen over de uitvoering. Afhankelijk van het ambitieniveau wordt een (tijds)planning gemaakt over de vervolgstappen.

De gemeenteraad wordt hierover geïnformeerd.

BIJLAGEN:

1. Overzicht Schager musea en hun collecties en subsidie.
2. Lijst van ambities en aandachtspunten.